

Miten suhtautua varhaiskasvatuksen moninaisuuteen?

Orientaatioprojekti on Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksen ja Kuuma-kuntien (Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo Tuusula, Vihti) sekä Hämeenlinnan yhteinen varhaiskasvatuksen tutkimus- ja kehittämisprojekti. Sen tarkoituksena on selvittää mitä varhaiskasvatuksessa todella tapahtuu, miten lasten näkemykset, taidot ja kaverisuhteet muotoutuvat,, löytää keinoja vaikuttaa myönteisesti löydettyihin ilmiöihin ja edelleen elvyttää palautteeseen perustuvaa dynaamista varhaiskasvatuskulttuuria.

HAVAINNOINTI

- * **HAVAINNOIJEN KOULUTUS:**
- * Havainnoijat olivat toisen yksikön varhaiskasvattajia tai perhepäivähoidon ohjaajia, jotka koulutettiin havainnointiin syys-joulukuussa 2009.
- * **HAVAINTOJEN OTOS:**
- * Tutkimuksessa oli mukana 47 kappaletta päiväkoteja ja havainnoitavia perhepäivähoitajia oli yhteensä 17 kahdeksasta kunnasta. Havainnointi suoritettiin klo 08:00-12:00 välisenä aikana yhdessä lapsiryhmässä tammi-toukokuussa 2010. Kaikkiaan havaintoja oli suomalaisissa päiväkodeissa 18364, perhepäivähoidossa 1242 ja taiwanilaisessa päivähoidossa 10248.
- * **SYSTEMAATTINEN HAVAINNOINTI:**
- * Päiväkotiryhmiä käytiin havainnoimassa yhteensä seitsemänä satunnaisesti valittuna päivänä. Perhepäivähoitajien ryhmiä havainnoitiin kahtena päivänä. Joka päivä havainnointia oli keskimäärin kolmessa päiväkodissa. Koko tutkimusajanjakson ajan lapsista kirjattiin havainto noin kerran minuutissa jossakin päiväkodissa eri tilanteissa: suorassa kasvatustoiminnassa, vapaassa sisäleikissä, tuetussa leikissä, tuetussa ulkoleikissä, vapaassa ulkoleikissä, perushoidossa ja ruokailussa, niin tuulessa kuin tuiskussakin.

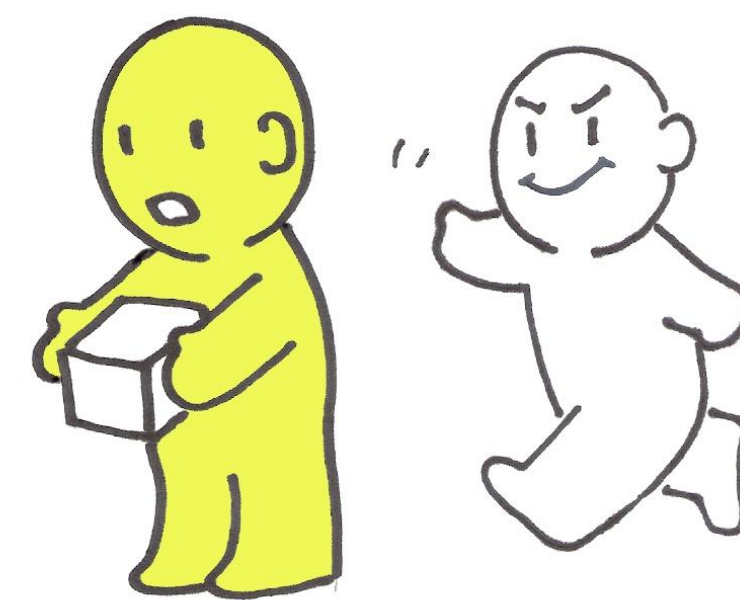
- * **ESIMERKKIHAVAINTO (ks. kuva yllä):**
- * A3: Yleinen toiminta on vapaa leikki sisällä
- * B4: Lapsen toimintana on roolileikki tai mielikuvaleikki
- * C3: Huomion kohteena on toinen lapsi
- * D12: Lähikontaktissa olevan lapsen nro
- * E2: Lapsen fyysinen aktiivisuus on kohtuullinen (kokovartaloliikettä)
- * F4: Lapsen sitoutuneisuus on melko korkea (jatkuvaa, intensiivisiä hetkiä sisältävää toimintaa)
- * G8: Etäisyys lähimpään kasvattajaan metreinä
- * H2: Lähimmän aikuisen toiminta: Havainnoi lapsia
- * I2: Keskittyäkö lähin aikuinen lapseen: 2 = Ei

HAASTATTELU

HAASTATTELUN SISÄLTÖ:

Haastattelijoiden koulutus helmikuussa 2010. Lapsille esitettiin 15 erilaista tilannetta, joissa selvitettiin lasten erilaisia tapoja suhtautua tilanteiden muuttamiseen. Lisäksi kysyttiin lasten mieluista ja epämieluista leikkikaveria. Haastattelukysymyksiä olivat muun muassa:

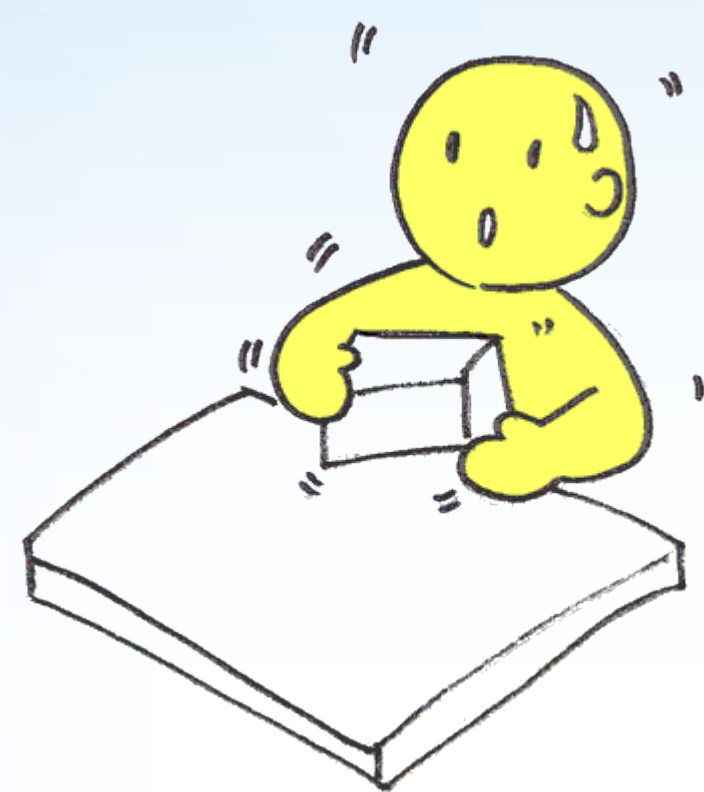
- Toisella onkin juuri se tavara millä sinä haluaisit leikkiä, mitä teet?
- Entä jos et halua siivota kun leikkiaika on loppu, mitä sitten teet?
- Jos olet leikkimässä jonkun kanssa ja kaveri haluaakin vaihtaa leikkiä, mitä sinä teet?
- Olet eri mieltä siitä mitä opettaja sanoo, mitä teet?
- Kun kaveri ei leikikään sinun kanssasi, mitä teet
- Toinen lapsi tulee kiusaamaan sinua, mitä sitten teet?
- Opettaja tulee lopettamaan sun leikkiä, mitä teet?

14. Mitäs sitten jos olet juuri tekemässä jotain tärkeää työtä ja joku tulee häiritsemään sinua, mitä teet?

HAASTATELTAVAT LAPSET:

Kaikki ryhmän lapset joiden vanhemmilta saatiin tutkimuslupa haastateltiin. Haastateltavien ikä vaihteli yleensä kolmen ja seitsemän vuoden välillä, mutta jos lapsi kykeni osallistumaan haastatteluun, hän saattoi olla nuorempikin. Kaikkiaan suomalaisissa päiväkodeissa haastateltiin 765 lasta, 40 suomalaisen perhepäivähoidon lasta ja 380 taiwanilaista lasta.

15. Ajattele sellaista tilannetta että työsi menee pilalle ja sinä epäonnistut. Mitä sinä sitten teet?

OPPIMISYMPÄRISTÖ JA LASTEN TAIDOT

OPPIMISYMPÄRISTÖN ARVIOINTI

[Projektin kantavana ajatuksena on, että lapsi on osallinen kaikessa toiminnassa, halutaan sitä tai ei. Sen takia oppimisympäristön eri puolet piti määritellä mahdollisimman kattavasti ja lasten näkemysten vaikutukset huomioiden. Tätä varten laadittiin 57 osiota käsittävä oppimisen arvioinnin mittari. Oppimisympäristön arvioinnit kytkettiin muuhun aineistoon.

LASTEN TAIDOT TAVAT TOIMIA

Lapsilla on erilaisia mielenkiinnon kohteita ja tarpeita. Tiimin varhaiskasvattajat arvioivat jokaisen lapsen taitoja ja tapoja olla vuorovaikutuksessa. Myös lasten tavat liitettiin muuhun aineistoon.

AINEISTON KÄSITTELY

Käytännössä jokaiseen 29856 havaintoon yhdistettiin tiedot lasten tavasta suhtautua muutokseen , oppimisympäristön painopisteet sekä lasten taidot ja vuorovaikutustavat. Lisäksi vielä jokaiseen havaintoon kytkettiin lapsen lähikontaktin kaikki tiedot. Näin saatiin yksityiskohtaista tietoa lasten arjen muotoutumisen prosesseista ja saatiin tuntumaa mielenkiintoisiin kysymyksiin:

Mitkä tekijät ovat yhteydessä lasten erilaisiin tapoihin suuntautua ympäristöönsä?

Miten autamme lasta kehittämään juttuja yhdessä muiden kanssa?

Millaisia oppimisympäristöjä lasten näkemykset tuottavat?

•Miten lasten vertaissuhteet muodostuvat? Millaisia sisältöjä lapset tuottavat toisilleen oppimisen perustaksi?

Mitä aikuiset oikein tekevät päivähoidossa? Mikä on aikuisen toiminnan merkitys?

Miten auttaisimme lasta harjaantumaan taitavaksi rakentamaan oman elämänsä tukipuita?

Mikä on aikuisen tuottaman oppimisympäristön merkitys lapselle?

Miten lasten liikkuminen on yhteydessä oppimisympäristöön ja lapsen toimintatapoihin?

Mitkä tekijät vaikuttavat siihen, millaisen jalanjäljen lapset jättävät muiden lasten tallaamalle polulle?

Lisäinformaatiota:<http://blogs.helsinki.fi/reunamo/>
Hyvinkää (merja.kivisto@hyvinkaa.fi)
Järvenpää (taija.polkki@jarvenpaa.fi)
Kerava (heli.soderqvist@kerava.fi)
Kirkkonummi (jaana.adler@kirkkonummi.fi)
Mäntsälä ja Pornainen (merja.hietala@mantsala.fi)
Nurmijärvi (marita.kayhko@nurmijarvi.fi)
Sipoo (petra.salomaa@sipoo.fi)
Tuusula (vesa.joronen@tuusula.fi)
Vihti (heidi.hausalo@vihti.fi)